

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 5 maja 2022 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2000/60/WE – Ramy polityki Unii Europejskiej w dziedzinie polityki wodnej – Artykuł 4 ust. 1 lit. a) – Cele środowiskowe w odniesieniu do wód powierzchniowych – Obowiązek nieudzielania przez państwa członkowskie zezwolenia na program lub przedsięwzięcie mogące spowodować pogorszenie się stanu części wód powierzchniowych – Pojęcie „pogorszenia się” stanu części wód powierzchniowych – Artykuł 4 ust. 6 i 7 – Odstępstwa od zakazu pogarszania – Warunki – Program lub przedsięwzięcie mające krótkotrwałe, przejściowe i niewywołujące skutków w odległej perspektywie oddziaływanie na stan części wód powierzchniowych

W sprawie C-525/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (radę stanu, Francja) postanowieniem z dnia 14 października 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 października 2020 r., w postępowaniu:

Association France Nature Environnement

przeciwko

Premier ministre,

Ministre de la Transition écologique et solidaire,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, J. Passer (sprawozdawca), F. Biltgen, N. Wahl i M.L. Arastey Sahún, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 października 2021 r.,

* Język postępowania: francuski.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu stowarzyszenia France Nature Environnement – B. Hogommat,
- w imieniu rządu francuskiego – T. Stéhelin, W. Zemamta i E. Toutain, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek, J. Vlácil i L. Dvořáková, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i M.A.M. de Ree, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – C. Valero i O. Beynet, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 2022 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. 2000, L 327, s. 1; sprostowanie: Dz.U. 2021, L 158, s. 23).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między stowarzyszeniem France Nature Environnement a Premier ministre (premierem, Francja) i ministre de la Transition écologique et solidaire (ministrem ds. transformacji ekologicznej i solidarności, Francja), w przedmiocie zgodności z prawem dekretu w sprawie generalnych planów rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi oraz planów rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywami 11, 25, 26 i 32 dyrektywy 2000/60:

„(11) Jak określono w art. 174 traktatu, wspólnotowa polityka dotycząca środowiska ma przyczyniać się do wypełniania celów zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska poprzez rozsądne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych oraz powinna być oparta na zasadzie ostrożności oraz na zasadach, na jakich mają być podejmowane działania zapobiegawcze; priorytetem powinno być, aby szkody wyrządzone w środowisku były naprawiane u źródła, a zanieczyszczający powinien płacić.

[...]

(25) Powinny zostać ustalone wspólne definicje stanu wód w aspekcie jakości oraz, tam gdzie odnosi się to do celów środowiskowych, ilości. Powinny zostać określone cele środowiskowe dla zapewnienia osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całej Wspólnocie oraz dla zapobieżenia pogorszeniu się stanu wód na poziomie wspólnotowym.

(26) Państwa członkowskie powinny dążyć do osiągnięcia celu, jakim jest co najmniej dobry stan wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań, uwzględniając istniejące wspólnotowe wymogi. Tam, gdzie aktualny stan wód jest dobry, powinien on zostać utrzymany. Dodatkowo w stosunku do wymogów dobrego stanu dla wód podziemnych jakakolwiek tendencja znacznego i trwałego wzrostu stężenia jakiegokolwiek zanieczyszczenia powinna zostać zidentyfikowana i odwrócona.

[...]

(32) W pewnych warunkach specyficznych mogą zaistnieć powody dla wyłączenia z wymogu zapobiegania [wszelkiemu] dalszemu pogarszaniu się lub osiągnięcia dobrego stanu, jeżeli niepowodzenie jest rezultatem zaistniałych nieprzewidzianych lub wyjątkowych okoliczności, szczególnie na skutek powodzi lub susz lub też, z powodu nadrzędnego interesu publicznego, na skutek nowych zmian charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub ograniczeń poziomu części wód podziemnych, przy założeniu, że podjęte zostały wszelkie możliwe działania dla ograniczenia negatywnych oddziaływań na stan części wód”.

4 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Cel”, przewiduje:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które:

a) zapobiegają [wszelkiemu] dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych;

[...]”.

5 Zgodnie z art. 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowanym „Definicje”:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

1) »Wody powierzchniowe« oznaczają wody śródlądowe, z wyjątkiem wód podziemnych; wody przejściowe i wody przybrzeżne, z wyjątkiem sytuacji, kiedy z uwagi na stan chemiczny zaliczyć można do nich również wody terytorialne.

[...]

10) »Część wód powierzchniowych« oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

[...]

17) »Stan wód powierzchniowych« jest ogólnym wyrażeniem stanu części wód powierzchniowych, określonym przez gorszy ze stanów ekologiczny lub chemiczny.

18) »Dobry stan wód powierzchniowych« oznacza stan osiągnięty przez część wód powierzchniowych, jeżeli zarówno ich stan ekologiczny, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej »dobry«.

[...]”.

6 Artykuł 4 tej dyrektywy, zatytułowany „Cele środowiskowe”, stanowi w ust. 1 i 6–8:

„1. Czyniąc operacyjnymi programy działań określone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu:

a) dla wód powierzchniowych

(i) państwa członkowskie wdrażają konieczne środki, aby zapobiec pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych, z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 i bez naruszenia ust. 8;

(ii) państwa członkowskie chronią, poprawiają i przywracają [stan] wszystki[ch] części wód powierzchniowych, z zastrzeżeniem stosowania [ppkt (iii)] dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, zgodnie z przepisami ustanowionymi w załączniku V, z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 oraz bez uszczerbku dla ust. 8;

(iii) państwa członkowskie chronią i poprawiają [stan] wszystki[ch] sztuczni[ych] i silnie zmienion[ych] części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, zgodnie z przepisami ustanowionymi w załączniku V, z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 oraz bez uszczerbku dla ust. 8;

[...]

6. Czasowe [przejściowe] pogorszenie się stanu części wód nie jest naruszeniem wymogów niniejszej dyrektywy, jeśli jest ono wynikiem okoliczności charakteru naturalnego czy sił wyższych, które są wyjątkowe lub nie mogły być w sposób racjonalny przewidziane, w szczególności ekstremalnych powodzi i przedłużających się susz, czy wynikiem okoliczności na skutek awarii, które nie mogły być w sposób racjonalny przewidziane, jeśli spełnione są wszystkie następujące warunki:

a) podjęte zostały wszystkie praktyczne kroki, aby zapobiec dalszemu pogarszaniu się stanu oraz aby nie przeszkadzać osiągnięciu celów niniejszej dyrektywy w innych częściach wód, których takie okoliczności nie dotyczą;

b) warunki, w których takie okoliczności wyjątkowe lub niedające się racjonalnie przewidzieć mogą być ogłoszone, włączając przyjęcie właściwych wskaźników, zawarte są w planie gospodarowania wodami w dorzeczu;

- c) działania, jakie powinny być podjęte w takich wyjątkowych okolicznościach, są włączone w program działań i nie zagrażają odzyskaniu jakości przez część wód po ustaniu tych okoliczności;
- d) skutki okoliczności wyjątkowych lub takich, które nie mogły być przewidziane, podlegają corocznej ocenie i, z zastrzeżeniem dla przyczyn wymienionych w ust. 4 lit. a), podejmowane są tak szybko jak to możliwe wszystkie praktyczne działania w celu przywrócenia części wód do jej stanu przed zaistnieniem skutków tych okoliczności; oraz
- e) podsumowanie skutków tych okoliczności oraz działań podjętych lub które będą podjęte zgodnie z lit. a) oraz d), zawarte jest w następnym uaktualnieniu planu gospodarowania wodami w dorzeczu.

7. Państwa członkowskie nie naruszają niniejszej dyrektywy, gdy:

- nieosiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych, dobrego stanu ekologicznego lub, gdzie stosowne, dobrego potencjału ekologicznego lub [nie]zapobieganie pogarszaniu się stanu części wód powierzchniowych czy podziemnych jest wynikiem nowych zmian w charakterystyce fizycznej części wód powierzchniowych lub zmian poziomu części wód podziemnych, lub
- niezapobieganie pogorszeniu się ze stanu bardzo dobrego do dobrego danej części wód powierzchniowych jest wynikiem nowych zrównoważonych form działalności gospodarczej człowieka

i spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) zostały podjęte wszystkie praktyczne kroki, aby ograniczyć niekorzystny wpływ na stan części wód;
- b) przyczyny tych modyfikacji lub zmian są szczegółowo określone i wyjaśnione w planie gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganym na mocy art. 13, a cele podlegają ocenie co sześć lat;
- c) przyczyny tych modyfikacji lub zmian stanowią nadrzędny interes społeczny [...]lub korzyści dla środowiska i dla społeczeństwa płynące z osiągnięcia celów wymienionych w ust. 1 są przeważone przez wpływ korzyści wynikających z nowych modyfikacji czy zmian na ludzkie zdrowie, utrzymanie ludzkiego bezpieczeństwa lub zrównoważony rozwój; oraz
- d) korzystne cele, którym służą te modyfikacje lub zmiany części wód, nie mogą, z przyczyn możliwości technicznych czy nieproporcjonalnych kosztów, być osiągnięte innymi środkami, stanowiącymi znacznie korzystniejszą opcję środowiskową.

8. Przy stosowaniu ust. 3, 4, 5, 6 i 7 państwo członkowskie zapewnia, że stosowanie to nie wyklucza lub nie przeszkadza w osiągnięciu celów niniejszej dyrektywy w innych częściach wód w tym samym obszarze dorzecza i jest zgodne z wdrażaniem innego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego ochrony środowiska”.

7 Artykuł 5 dyrektywy 2000/60, zatytułowany „Charakterystyki obszaru dorzecza, przegląd wpływu działalności człowieka na środowisko i analiza ekonomiczna korzystania z wód”, przewiduje:

„1. Każde państwo członkowskie zapewnia, że [by] dla każdego obszaru dorzecza lub części międzynarodowego obszaru dorzecza leżącego na jego terytorium:

- analiza jego charakterystyk,
- przegląd wpływu działalności człowieka na stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz
- analiza ekonomiczna korzystania z wód

są [były] podjęte zgodnie ze specyfikacjami technicznymi wymienionymi w załącznikach II oraz III oraz że są [by były] wykonane najpóźniej w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

2. Analizy i przeglądy wymienione na mocy ust. 1 są poddane przeglądowi i, gdzie konieczne, uaktualnione najpóźniej w ciągu 13 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, a następnie co sześć lat”.

8 Artykuł 8 tej dyrektywy, zatytułowany „Monitorowanie stanu wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają utworzenie programów monitorowania stanu wód w celu ustalenia spójnego i całościowego przeglądu stanu wód w każdym obszarze dorzecza:

– dla wód powierzchniowych programy takie obejmują:

- (i) objętość i poziom lub natężenie przepływu w zakresie stosownym dla stanu ekologicznego i chemicznego oraz potencjału ekologicznego; oraz
- (ii) stan ekologiczny i stan chemiczny oraz potencjał ekologiczny;

[...]

2. Programy te zostają uruchomione najpóźniej w ciągu sześciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, chyba że ustalono inaczej w odpowiednim prawodawstwie. Monitorowanie to jest zgodne z wymogami załącznika V.

[...]”.

9 Zgodnie z art. 11 wspomnianej dyrektywy, zatytułowanym „Program środków działania”:

„1. Każde państwo członkowskie zapewnia ustalenie programu środków, dla wszystkich obszarów dorzeczy lub częściach [części] międzynarodowych obszarów dorzeczy leżących na jego terytorium, uwzględniając wyniki analiz wymaganych na mocy art. 5, dla osiągnięcia celów ustalonych na mocy art. 4. Takie programy mogą odnosić się do środków wynikających z prawodawstwa przyjętego na poziomie krajowym i obejmujących całe terytorium państwa członkowskiego. Gdzie stosowne, państwo członkowskie może podejmować odpowiednie środki dla wszystkich obszarów dorzeczy [...] lub części międzynarodowych obszarów dorzeczy leżących na jego terytorium.

[...]

8. Programy środków zostaną poddane przeglądowi i w miarę potrzeby uaktualnione najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy i następnie co sześć lat. Każde nowe lub uaktualnione środki ustalone w ramach uaktualnionego programu są wprowadzane w życie w ciągu trzech lat od ich ustalenia”.

10 Artykuł 13 tej dyrektywy, zatytułowany „Plany gospodarowania wodami w dorzeczu”, przewiduje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają opracowanie planów gospodarowania wodami w dorzeczu dla każdego obszaru dorzecza leżącego całkowicie na ich terytorium.

[...]

4. Plan gospodarowania wodami w dorzeczu zawiera informacje zawarte w załączniku VII.

[...]

6. Plany gospodarowania wodami w dorzeczach są opublikowane najpóźniej w ciągu dziewięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

7. Plany gospodarowania wodami w dorzeczach są poddane przeglądowi i uaktualnione najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy i następnie co 6 lat”.

11 Załącznik V do dyrektywy 2000/60 stanowi w pkt 1.3 i 1.3.4:

„1.3. Monitorowanie stanu ekologicznego i stanu chemicznego wód powierzchniowych

Sieć monitorowania wód powierzchniowych jest ustalona zgodnie z wymogami art. 8. Sieć monitorowania projektowana jest w sposób umożliwiający pozyskanie spójnego i całościowego obrazu stanu ekologicznego i chemicznego w każdym dorzeczu oraz zezwala na podział części wód na pięć klas zgodnie z normatywnymi definicjami w ppkt 1.2. Państwa członkowskie przedstawiają mapę lub mapy ilustrujące sieć monitorowania wód powierzchniowych do planu gospodarowania wodami w dorzeczu.

[...]

1.3.4. Częstotliwość monitorowania

W okresie monitorowania diagnostycznego stosowane są podane poniżej częstotliwości monitorowania parametrów wskaźnikowych dla elementów jakości fizykochemicznej, chyba że na podstawie wiedzy technicznej i opinii ekspertów uzasadnione są dłuższe odstępy czasu między monitorowaniem. Dla elementów jakości biologicznej oraz hydromorfologicznej monitorowanie przeprowadzane jest co najmniej raz podczas okresu monitorowania diagnostycznego.

Dla monitoringu operacyjnego częstotliwość monitorowania wymagana dla każdego parametru ustalana jest przez państwa członkowskie tak, aby zapewnić zebranie wystarczających danych do wiarygodnej oceny stanu danego elementu jakości. Zalecane jest, aby prowadzenie monitorowania miało miejsce w odstępach czasu

nieprzekraczających wartości wymienionych w poniższej tabeli, chyba że na podstawie wiedzy technicznej i opinii ekspertów uzasadnione są dłuższe odstępy czasu między monitorowaniem.

Częstotliwości wybierane są w sposób zapewniający osiągnięcie akceptowanego poziomu zaufania i dokładności. Oszacowania zaufania i dokładności osiągniętej przez stosowany system monitorowania podawane są w planie gospodarowania wodami w dorzeczu.

Częstotliwości monitorowania wybierane są z uwzględnieniem zmienności parametrów, wynikającej zarówno z warunków naturalnych, jak i antropogenicznych. Terminy przeprowadzania monitorowania wybierane są w sposób zmniejszający wpływ zmienności sezonowej na wyniki, co zapewnia, że wyniki odzwierciedlają zmiany w części wód na skutek oddziaływania antropogenicznego. W miarę potrzeby dla osiągnięcia tego celu przeprowadzane jest w różnych porach tego samego roku dodatkowe monitorowanie.

Element jakości	Rzeki	Jeziora	Wody przejściowe	Wody przybrzeżne
Biologicznej				
Fitoplankton	6 miesięcy	6 miesięcy	6 miesięcy	6 lat [miesiące]
Inne rośliny wodne	3 lata	3 lata	3 lata	3 lata
Duże bezkręgowce	3 lata	3 lata	3 lata	3 lata
Ryby	3 lata	3 lata	3 lata	
Hydromorfologicznej				
Ciągłość	6 lat			
Hydrologia	Ciągły	1 miesiąc		
Morfologia	6 lat	6 lat	6 lat	6 lat
Fizyko-chemicznej				
Warunki cieplne	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące
Natlenienie	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące
Zasolenie	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące	
Stan środków spożywczych [Składniki odżywcze]	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące
Stan zakwaszenia	3 miesiące	3 miesiące		
Inne zanieczyszczenia	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące	3 miesiące
Substancje priorytetowe	1 miesiąc	1 miesiąc	1 miesiąc	1 miesiąc

[...]”.

- 12 Zgodnie z załącznikiem VII do dyrektywy 2000/60, zatytułowanym „Plany gospodarowania wodami w dorzeczu”:

„A. Plany gospodarowania wodami w dorzeczu obejmują następujące elementy:

[...]

5. wykaz celów środowiskowych, ustalonych na mocy art. 4, dla wód powierzchniowych, wód podziemnych oraz obszarów chronionych, w tym w szczególności określenie przypadków, gdzie zastosowano przepisy zawarte w art. 4 ust. 4, 5, 6 i 7, oraz towarzyszące temu informacje wymagane na mocy tego artykułu;

[...]”.

Prawo francuskie

- 13 Artykuł L. 212-1 code de l’environnement (kodeksu ochrony środowiska) przewiduje:

„[...]”

III – Dla każdego dorzecza lub zbioru dorzeczy przyjmuje się co najmniej jeden generalny plan rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi ustanawiający cele, o których mowa w pkt IV niniejszego artykułu [...].

IV – Cele dotyczące jakości i ilości wód, określone w generalnych planach rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi, odpowiadają:

1° W odniesieniu do wód powierzchniowych, z wyjątkiem sztucznych lub silnie zmienionych przez działalność człowieka części wód – dobremu stanowi ekologicznemu i chemicznemu;

2° W odniesieniu do części wód powierzchniowych sztucznych lub silnie zmienionych przez działalność człowieka – dobremu potencjałowi ekologicznemu i dobremu stanowi chemicznemu;

[...]

4° Zapobieganiu pogarszania się jakości wód;

[...]

VII – Zmiany w charakterystyce fizycznej wód lub podejmowanie nowych form działalności człowieka mogą uzasadniać, na warunkach określonych w dekrete, o którym mowa w pkt XIII, umotywowane odstępstwa od przestrzegania celów wymienionych w pkt IV ppkt 1–4 [...].

[...]

XI – Programy i decyzje administracyjne w dziedzinie polityki wodnej muszą być zgodne z postanowieniami generalnych planów rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi lub zostać do nich dostosowane.

[...]

XIII – Dekret zaopiniowany przez Conseil d'État [(radę stanu)] określa zasady stosowania niniejszego artykułu”.

- 14 Artykuł R. 212-13 code de l'environnement (kodeksu ochrony środowiska) w wersji zmienionej dekretem nr 2018-847 z dnia 4 października 2018 r. w sprawie generalnych planów rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi oraz planów rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi (JORF z dnia 6 października 2018 r., tekst nr 11) stanowi:

„Do celów stosowania art. L. 212-1 pkt IV ppkt 4 zapobieganie pogorszeniu jakości wód polega na działaniu takim, aby:

- w odniesieniu do stanu ekologicznego i potencjału ekologicznego wód powierzchniowych żaden z elementów jakości charakteryzujących ten stan lub ten potencjał nie znajdował się w stanie odpowiadającym klasie niższej niż ta, której odpowiadał wcześniej;
- w odniesieniu do stanu chemicznego wód powierzchniowych stężenie zanieczyszczeń nie przekraczało środowiskowych norm jakości, jeżeli nie przekraczało ich ono wcześniej;

[...]

Przy dokonywaniu oceny zgodności programów i decyzji administracyjnych wymienionych w art. L. 212-1 pkt XI z celem polegającym na zapobieganiu pogorszeniu się jakości wód, wskazanym w pkt IV ppkt 4 tego artykułu, należy brać pod uwagę środki zapobiegawcze i ograniczające, zaś nie bierze się pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania”.

- 15 Zgodnie z art. R. 212-16 code de l'environnement (kodeksu ochrony środowiska):

„[...]

Ia – Odstępstwa przewidziane w art. L. 212-1 pkt VII mogą być przyznane w odniesieniu do przedsięwzięcia powodującego zmiany w charakterystyce fizycznej wód lub prowadzenia nowych form działalności człowieka tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:

1° zostały podjęte wszystkie praktyczne kroki, aby ograniczyć niekorzystny wpływ przedsięwzięcia na stan danej części wód;

2° przyczyny tych modyfikacji lub zmian części wód stanowią nadrzędny interes społeczny lub spodziewane korzyści przedsięwzięcia w zakresie zdrowia ludzkiego, utrzymania bezpieczeństwa ludzi lub zrównoważonego rozwoju przeważają nad korzyściami dla środowiska i społeczeństwa płynącymi z osiągnięcia celów określonych w art. L. 212-1 pkt IV;

3° korzystne cele, którym służy to przedsięwzięcie, nie mogą, z przyczyn możliwości technicznych lub nieproporcjonalnych kosztów, być osiągnięte innymi środkami, stanowiącymi znacznie korzystniejszą opcję środowiskową.

Prefekt koordynator ds. dorzecza zatwierdza listę przedsięwzięć spełniających lub mogących spełniać te warunki, przewidzianą w art. L. 212-1 pkt VII.

Przyczyny tych modyfikacji lub zmian części wód pod tymi warunkami są wyraźnie wskazane i uzasadnione w aktualizacji generalnego planu rozwoju zasobów wodnych i gospodarowania nimi.

[...]”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 16 Skargą i pismem, które wpłynęły do Conseil d'État (rady stanu), odpowiednio, w dniu 1 kwietnia 2019 r. i w dniu 22 września 2020 r., stowarzyszenie France Nature Environnement wniosło o stwierdzenie nieważności dekretu nr 2018-847 w zakresie, w jakim dekret ten przewiduje dodanie do art. R. 212-13 code de l'environnement (kodeksu ochrony środowiska) kolejnego akapitu, zgodnie z którym przy dokonywaniu oceny zgodności programów i decyzji administracyjnych przyjmowanych w dziedzinie polityki wodnej z celem polegającym na zapobieganiu pogorszeniu się jakości wód „nie bierze się pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania”, jak również dorozumianej decyzji, wynikającej z odmowy uwzględnienia przez Premier ministre (premiera) wniosku stowarzyszenia o cofnięcie tego przepisu.
- 17 Na poparcie swojej skargi stowarzyszenie to podniosło, że wspomniany przepis narusza dyrektywę 2000/60, a w szczególności art. 4 ust. 1 tej dyrektywy, który zakazuje jakiegokolwiek pogarszania stanu części wód, zarówno przejściowego, jak i długotrwałego.
- 18 Sąd odsyłający wskazuje, że w wyroku z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) Trybunał orzekł, iż art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i)–(iii) dyrektywy 2000/60 należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie są zobowiązane – z zastrzeżeniem odstępstw przewidzianych w ust. 6 i 7 wspomnianego artykułu – do odmówienia zgody na konkretne przedsięwzięcie, w przypadku gdy może ono spowodować pogorszenie się stanu części wód powierzchniowych lub gdy zagraża uzyskaniu dobrego stanu wód powierzchniowych lub dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego takich wód w terminie przewidzianym w tej dyrektywie.
- 19 Ministre de la Transition écologique et solidaire (minister transformacji ekologicznej i solidarnej) podniósł przed sądem odsyłającym, że przepis rozpatrywany w postępowaniu głównym nie jest objęty odstępstwem przewidzianym w art. 4 ust. 6 dyrektywy 2000/60, które musi być wynikiem okoliczności o charakterze naturalnym lub sił wyższych, ale odstępstwem przewidzianym w ust. 7 tego artykułu, które wyłącza z zakresu naruszeń tej dyrektywy pogorszenie się stanu części wód będące wynikiem nowych zrównoważonych form działalności gospodarczej człowieka, o ile łącznie spełnione są cztery warunki przewidziane w tym ustępie. Wspomniany minister przedstawił w tym względzie wytyczne nr 36 poświęcone „odstępstwom od celów środowiskowych zgodnie z art. 4 ust. 7”, opracowane w ramach procesu zwanego „Wspólną strategią wdrażania ramowej dyrektywy wodnej oraz dyrektywy powodziowej” w grudniu 2017 r. przez zainteresowane organy państw członkowskich i Komisję Europejską, zgodnie z którymi jeżeli działalność taka oddziałuje na część wód jedynie w sposób krótkotrwały, przejściowy i niewywołujący skutków w odległej perspektywie, może ona zostać zatwierdzona niezależnie od spełnienia warunków określonych w art. 4 ust. 7 rzeczonyj dyrektywy.

- 20 Zdaniem sądu odsyłającego odpowiedź na zarzut podniesiony przez skarżące stowarzyszenie zależy zatem od tego, czy uwzględniając cel, jakim jest zapobieganie pogorszeniu jakości wód powierzchniowych, organ administracji może nie brać pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania programów i przedsięwzięć wymagających udzielenia przezeń zezwolenia, a jeśli tak, to pod jakimi warunkami i w jakich granicach.
- 21 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 4 dyrektywy [2000/60] należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskim na to, by przy wydawaniu pozwoleń na program lub przedsięwzięcie nie brały pod uwagę ich krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania na stan wód powierzchniowych?
- 2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej – jakie warunki powinny spełniać takie programy i przedsięwzięcia zgodnie z art. 4 [tej] dyrektywy, a w szczególności jego ust. 6 i 7?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 22 Poprzez swoje dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 4 dyrektywy 2000/60 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskim na to, by przy dokonywaniu oceny zgodności konkretnego programu lub przedsięwzięcia z celem polegającym na zapobieganiu pogorszeniu się jakości wód nie brać pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania na te wody, a jeśli tak, to pod jakimi warunkami.
- 23 Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) dyrektywy 2000/60 czyniąc operacyjnymi programy działań określone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu, państwa członkowskie wdrażają konieczne środki, aby zapobiec pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych, z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 tego artykułu i bez naruszenia ust. 8 wspomnianego artykułu.
- 24 W tym względzie Trybunał orzekł, że art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2000/60 nie ogranicza się do programowego sformułowania zwyczajnych celów planów gospodarowania, lecz wywiera wiążące skutki na każdym etapie procedury ustanowionej w tej dyrektywie, jak tylko zostanie ustalony stan ekologiczny danej części wód. Przepis ten nie zawiera zatem jedynie obowiązków programowych, lecz dotyczy także konkretnych przedsięwzięć (zob. podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 43, 47).
- 25 Tak więc z zastrzeżeniem przyznania odstępstwa należy unikać każdego przypadku pogorszenia stanu części wód, niezależnie od długofalowego planowania przewidzianego w planach gospodarowania i programach środków. Obowiązek zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych pozostaje wiążący na każdym etapie wdrażania dyrektywy 2000/60 i podlega zastosowaniu w odniesieniu do każdego rodzaju części wód powierzchniowych, dla której uchwalono plan gospodarowania lub dla której taki plan powinien być zostać uchwalony. Dane państwo członkowskie jest w konsekwencji zobowiązane odmówić wydania zezwolenia na przedsięwzięcie, w przypadku gdy jest ono tego rodzaju, że może pogorszyć stan danej części wód lub może stanowić zagrożenie uzyskania dobrego stanu części wód powierzchniowych,

chyba że rzeczzone przedsięwzięcie wchodzi w zakres odstępstwa zgodnie z art. 4 ust. 7 tej dyrektywy (wyrok z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 50).

- 26 Oznacza to, że w toku procedury udzielenia zezwolenia na przedsięwzięcie, a zatem przed podjęciem decyzji, właściwe organy są zobowiązane na podstawie art. 4 dyrektywy 2000/60 do przeprowadzenia kontroli, czy przedsięwzięcie to może mieć negatywne oddziaływanie na wody, które byłoby sprzeczne z obowiązkami zapobiegania pogarszaniu i poprawy stanu części wód powierzchniowych i podziemnych (wyrok z dnia 28 maja 2020 r., Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, pkt 76).
- 27 W odniesieniu do pojęcia „pogorszenia się stanu” części wód powierzchniowych, które nie zostało zdefiniowane w dyrektywie 2000/60, Trybunał wyjaśnił, że należy uznać, iż pogorszenie się stanu części wód powierzchniowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) tej dyrektywy ma miejsce, gdy tylko stan przynajmniej jednego z elementów jakościowych w rozumieniu załącznika V do tej dyrektywy ulegnie pogorszeniu o jedną klasę, nawet jeżeli pogorszenie to nie wyraża się w obniżeniu zaklasyfikowania części wód powierzchniowych ogółem. Niemniej jeśli dany element jakościowy w rozumieniu tego załącznika znajduje się już w najniższej klasie, każde pogorszenie tego elementu stanowi pogorszenie stanu części wód powierzchniowych (wyrok z dnia 4 maja 2016 r., Komisja/Austria, C-346/14, EU:C:2016:322, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 28 W niniejszym przypadku przepis krajowy rozpatrywany w postępowaniu głównym stanowi, że do celów kontroli zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych, o której mowa w pkt 26 niniejszego wyroku, „nie bierze się pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania”.
- 29 Tak więc z samego brzmienia tego przepisu, jak również z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że przepis ten ma w szczególności na celu zezwolenie na realizację programu lub przedsięwzięcia, które będzie miało jedynie taki przejściowy wpływ na stan części wód powierzchniowych, bez konieczności sprawdzania w takim przypadku, czy spełnione są kumulatywne warunki przewidziane w art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60, które zostały zasadniczo powtórzone w art. R. 212-16 code de l’environnement (kodeksu ochrony środowiska).
- 30 W tym względzie rządy, które wystąpiły w charakterze interwenientów w sprawie, oraz Komisja utrzymują zasadniczo, że krótkotrwałe, przejściowe i niewywołujące skutków w odległej perspektywie oddziaływanie na stan części wód powierzchniowych, nawet jeśli powoduje jego pogorszenie się w rozumieniu wskazanym w pkt 27 niniejszego wyroku, niekoniecznie stanowi pogorszenie się zakazane przez art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) dyrektywy 2000/60, jak wynika między innymi z rozważań zawartych w wytycznych, o których mowa w pkt 19 niniejszego wyroku. W tym kontekście odnoszą się one w szczególności do okresowości określonej dla dokonywania przeglądu wpływu działalności człowieka na stan wód powierzchniowych, do art. 5 tej dyrektywy, a w odniesieniu do aktualizacji programów środków – do jej art. 11, a także do odstępów czasu między operacjami monitorowania, które są wskazane, do celów programów monitorowania stanu wód, o których mowa w art. 8 wspomnianej dyrektywy, w tabeli zawartej w pkt 1.3.4 załącznika V do tej dyrektywy. Natomiast w przypadku niewystąpienia zakazanego pogorszenia się tym bardziej nie ma podstaw do odstępstwa w rozumieniu art. 4 ust. 7 tej dyrektywy.

- 31 Jednakże taka wykładnia, przedstawiona w szczególności we wspomnianych wytycznych, których prawnie niewiążący charakter podkreślił rzecznik generalny w pkt 75 opinii, nie wynika z przepisów dyrektywy 2000/60, a ponadto jest sprzeczna z ogólną systematyką tej dyrektywy, a także z celami, do których ta dyrektywa zmierza. O ile bowiem obowiązek zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych nie oznacza, że przy dokonywaniu oceny zgodności konkretnego programu lub przedsięwzięcia z celem zapobiegania pogarszaniu jakości wód państwa członkowskie są zobowiązane do uwzględnienia krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania, jeżeli zostanie stwierdzone, że takie oddziaływanie ma względu na swój charakter jedynie niewielki wpływ na stan części wód i nie może w konsekwencji spowodować jego pogorszenia się, o tyle inaczej jest w przypadku, gdy zostanie stwierdzone, że takie oddziaływanie może spowodować pogorszenie w rozumieniu pkt 27 niniejszego wyroku, nawet jeśli ma ono charakter przejściowy.
- 32 Przede wszystkim z łącznej lektury art. 4 ust. 1 i 6 dyrektywy 2000/60 wynika, że obowiązek zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych obejmuje obowiązek zapobiegania przejściowemu pogorszeniu się stanu tych części wód. Okoliczność, że art. 4 ust. 6 tej dyrektywy przewiduje odstępstwo w odniesieniu do takiego pogorszenia, potwierdza bowiem, że art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) tej dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie również do zapobiegania i takiemu pogorszeniu.
- 33 Następnie należy zauważyć, że zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy 2000/60 celem tej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które zapobiegają „[wszelkiemu]” dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych. Podobnie motyw 32 tej dyrektywy odnosi się do „wymogu” zapobiegania „[wszelkiemu]” dalszemu pogarszaniu się stanu wód.
- 34 Ponadto Trybunał orzekł, że art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60 ustanawia dwa różne, choć nierozzerwalnie ze sobą związane cele. Z jednej strony, zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) tej dyrektywy, państwa członkowskie wdrażają konieczne środki, aby zapobiec pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych (obowiązek zapobiegania pogorszeniu). Z drugiej strony, zgodnie z owym art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) i (iii), państwa członkowskie chronią, poprawiają i przywracają stan wszystkich części wód powierzchniowych w celu osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych najpóźniej do roku 2015 (obowiązek poprawy) (wyrok z dnia 28 maja 2020 r., Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Tak więc obowiązkowi zapobiegania pogarszaniu się stanu wód prawodawca Unii przyznał autonomiczny status i nie ograniczył go do instrumentu służącego obowiązkowi polepszania stanu wód (wyrok z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 49).
- 36 W odniesieniu do obowiązku zapobiegania pogorszeniu Trybunał podkreślił ponadto, że z zastrzeżeniem przyznania odstępstwa powinno się unikać jakiegokolwiek pogorszenia stanu części wód powierzchniowych (wyrok z dnia 4 maja 2016 r., Komisja/Austria, C-346/14, EU:C:2016:322, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 37 W szczególności Trybunał wielokrotnie orzekał, że jeśli chodzi o kryteria pozwalające na stwierdzenie pogorszenia się stanu części wód, z systematyki art. 4 dyrektywy 2000/60, a zwłaszcza z ust. 6 i 7 tego artykułu wynika, iż pogorszenie stanu części wód, nawet o charakterze przejściowym, jest dozwolone wyłącznie przy spełnieniu bardzo rygorystycznych warunków, oraz że w konsekwencji próg, powyżej którego stwierdza się naruszenie obowiązku zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód, musi być określony tak nisko, jak tylko to możliwe [zob. podobnie wyroki: z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 67; a także z dnia 24 czerwca 2021 r., Komisja/Hiszpania (Pogorszenie się stanu obszaru przyrodniczego Doñana), C-559/19, EU:C:2021:512, pkt 48].
- 38 Wreszcie należy przypomnieć w tym kontekście, że dyrektywa 2000/60 została przyjęta na podstawie art. 175 ust. 1 WE (obecnie art. 192 ust. 1 TFUE). W tym względzie w motywie 11 tej dyrektywy przypomniano, że – jak określono w art. 174 WE (obecnie art. 191 TFUE) – polityka Unii dotycząca środowiska ma przyczyniać się do wypełniania celów zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska poprzez rozsądne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych oraz powinna być oparta na zasadzie ostrożności oraz podejmowania działań zapobiegawczych; priorytetem powinno być, aby szkody wyrządzone w środowisku były naprawiane u źródła.
- 39 Otóż zarówno przypomniane w ten sposób cele i zasady, jak i ostateczny cel dyrektywy 2000/60, polegający na osiągnięciu co najmniej „dobrego stanu” wszystkich wód powierzchniowych w Unii i utrzymaniu tego stanu, jak stanowi motyw 26 tej dyrektywy (zob. podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2015 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, pkt 37), potwierdzają również wykładnię, zgodnie z którą, z zastrzeżeniem stosowania art. 4 ust. 6 i 7 wspomnianej dyrektywy i bez uszczerbku dla ust. 8 tego artykułu, należy unikać jakiegokolwiek pogorszenia się stanu części wód, nawet jest ono przejściowe lub tymczasowe i krótkotrwałe, z uwagi na niekorzystne skutki dla środowiska lub zdrowia ludzkiego, jakie mogą z niego wynikać.
- 40 Prawdą jest, że w praktyce, biorąc pod uwagę częstotliwości monitorowania przewidziane w ppkt 1.3.4 załącznika V do dyrektywy 2000/60, może się zdarzyć, że w ramach wymaganego przez art. 8 tej dyrektywy monitorowania stanu wód powierzchniowych nie zostanie wykryte przejściowe pogorszenie się elementu jakości w rozumieniu przypomnianym w pkt 27 niniejszego wyroku.
- 41 Jednakże, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 51 opinii, takich częstotliwości monitorowania prowadzonych do celów analizy, monitorowania i ewentualnej wykrywalności, które mogą, w zależności od przypadku, wynosić od miesiąca do sześciu lat, nie można uznać za istotne kryterium dla oceny potencjalnego pogorszenia się stanu części wód powierzchniowych w ramach kontroli ex ante, o której mowa w pkt 26 niniejszego wyroku. Przyjęcie wykładni, zgodnie z którą pogorszenie się stanu części wód powierzchniowych o przewidywalnym okresie trwania liczonemu w miesiącach lub latach nie jest sprzeczne z obowiązkiem zapobiegania pogorszeniu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy, i że w związku z tym można udzielić zezwolenia na przedsięwzięcie mogące spowodować takie pogorszenie bez spełnienia warunków przewidzianych w art. 4 ust. 7 wspomnianej dyrektywy, to znaczy z pominięciem jakiegokolwiek kontroli, byłoby ewidentnie niezgodne z tym, co zostało w szczególności stwierdzone w pkt 38 i 39 niniejszego wyroku.
- 42 Natomiast wbrew temu, co twierdzi rząd francuski, wykładnia, zgodnie z którą obowiązek zapobiegania pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych obejmuje również pogorszenie krótkotrwałe, przejściowe i niewywołujące skutków w odległej perspektywie, nie pozbawia

spójności przepisów art. 4 dyrektywy 2000/60. W istocie, podobnie jak każde inne przedsięwzięcie mogące powodować pogorszenie się stanu części wód powierzchniowych, przedsięwzięcie mogące spowodować krótkotrwałe, przejściowe i niewywołujące skutków w odległej perspektywie pogorszenie może co do zasady uzyskać zezwolenie na podstawie art. 4 ust. 7 tej dyrektywy.

- 43 W tym kontekście, zwłaszcza w odniesieniu do przedsięwzięć mających na celu ochronę, a nawet poprawę stanu części wód powierzchniowych, takich jak przywołane przez rząd francuski przedsięwzięcia tak zwanej „rekultywacji”, wydaje się zatem w szczególności, że będą one a priori stanowić nadrzędny interes społeczny lub że nad korzyściami dla środowiska naturalnego i społeczeństwa płynącymi z osiągnięcia celów określonych w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60 będzie w przypadku takich przedsięwzięć przeważał korzystny wpływ na ludzkie zdrowie, na utrzymanie ludzkiego bezpieczeństwa lub na zrównoważony rozwój wynikający z takich przedsięwzięć, zgodnie z wymogami art. 4 ust. 7 lit. c) tej dyrektywy.
- 44 Jeśli chodzi o warunek przewidziany w art. 4 ust. 7 lit. b) dyrektywy 2000/60, zgodnie z którym „przyczyny tych modyfikacji lub zmian [powinny być] szczegółowo określone i wyjaśnione w planie gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganym na mocy art. 13 [tej dyrektywy], a cele podlegają ocenie co sześć lat”, to z orzecznictwa Trybunału (wyrok z dnia 4 maja 2016 r., Komisja/Austria, C-346/14, EU:C:2016:322, pkt 66, 68 i przytoczone tam orzecznictwo) oraz z brzmienia pkt 5 części A załącznika VII do tej dyrektywy wynika, że warunek ten można uznać za spełniony, jeżeli przyczyny realizacji danego przedsięwzięcia są przedstawione, w dniu udzielenia zezwolenia na to przedsięwzięcie, jedynie w decyzji zezwalającej na jego realizację.
- 45 W świetle całości powyższych rozważań na dwa przedstawione Trybunałowi pytania należy odpowiedzieć, że art. 4 dyrektywy 2000/60 należy interpretować w ten sposób, że nie pozwala on państwom członkowskim na to, by przy dokonywaniu oceny zgodności konkretnego programu lub przedsięwzięcia z celem polegającym na zapobieganiu pogorszeniu się jakości wód nie brać pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania na te wody, chyba że jest oczywiste, że takie oddziaływanie ma, za względu na swój charakter, jedyne niewielki wpływ na stan danej części wód i że nie może prowadzić do „pogorszenia się” tego stanu w rozumieniu wspomnianego przepisu. Jeżeli w ramach procedury udzielania zezwolenia na dany program lub przedsięwzięcie właściwe organy krajowe stwierdzą, że ów program lub owo przedsięwzięcie może spowodować takie pogorszenie, zezwolenie na realizację tego programu lub przedsięwzięcia, nawet jeżeli pogorszenie to ma charakter przejściowy, może być udzielone tylko wtedy, gdy spełnione są warunki określone w art. 4 ust. 7 wspomnianej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

- 46 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 4 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej należy interpretować w ten sposób, że nie pozwala on państwom członkowskim na to, by przy dokonywaniu oceny zgodności konkretnego programu lub przedsięwzięcia z celem polegającym na zapobieganiu pogorszeniu się jakości wód nie brać pod uwagę krótkotrwałego, przejściowego i niewywołującego skutków w odległej perspektywie oddziaływania na te wody, chyba że jest oczywiste, że takie oddziaływanie ma, za względu na swój charakter, jedyne niewielki wpływ na stan danej części wód i że nie może prowadzić do „pogorszenia się” tego stanu w rozumieniu wspomnianego przepisu. Jeżeli w ramach procedury udzielania zezwolenia na dany program lub przedsięwzięcie właściwe organy krajowe stwierdzą, że ów program lub owo przedsięwzięcie może spowodować takie pogorszenie, zezwolenie na realizację tego programu lub przedsięwzięcia, nawet jeżeli pogorszenie to ma charakter przejściowy, może być udzielone tylko wtedy, gdy spełnione są warunki określone w art. 4 ust. 7 wspomnianej dyrektywy.

Podpisy